

Іван ТКАЧУК

здобувач освітньо – професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник – к.е.н., доцент,
директор Закарпатського навчально-наукового інституту, ЗУНУ
Едіта ГРАБАР

ОРГАНІЗАЦІЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття 1 Конституції України проголошує, що Україна є суверенною, незалежною і демократичною, соціальною і правовою державою [2].

Отже, система соціальних прав та свобод людини закріплюється Конституцією. Як соціально - орієнтована держава, Україна визнає людину найвищою соціальною цінністю, відповідальна перед нею та надає соціальну допомогу особам/сім'ям, які потрапили в складні життєві обставини.

Розвиток соціальної сфери, зокрема надання соціальних послуг, в Україні є значущим важелем змін для утвердження цінності кожної людини як у сучасному громадянському суспільстві загалом, так і в кожній його інституції. Соціальна трансформація в умовах подолання наслідків збройної агресії російської федерації (рф) проти України є вкрай необхідною. Тому виявлення й усвідомлення проблемних питань організації системи надання соціальних послуг, якості, вчасності, доступності та адресності є надзвичайно важливими для довгострокових соціальних змін [1].

Через усі кризові явища останніх кількох десятиліть проблеми соціального захисту в територіальних громадах в Україні наразі є ключовими для досліджень вітчизняних вчених, в своїх працях це питання досліджували: Гергола С.В., Дубинич К.В., Кадикало О.І., Комар-Стаховська К.П., Кравченко М.В., Стащук О.В. та інші.

Незважаючи на наявність значної кількості досліджень з даного питання, на сьогодні необхідно вивчати саме особливості реалізації політики надання соціальних послуг в територіальних громадах в умовах війни.

На момент повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України характерною рисою системи надання соціальних послуг в Україні був відсутній однаковий підхід до надання таких послуг на місцевому рівні. Такий стан справ

зумовлено реформою місцевого самоврядування, яка передбачає перехід широкого кола повноважень у соціальній сфері до територіальної громади, а також тим, що норми нового закону, яким регулюється надання соціальних послуг, всі повноваження та відповідальність за організацію їх надання покладають на органи місцевого самоврядування.

Отже, відповідно до пункту 17 статті 1 Закону України «Про соціальні послуги», соціальна послуга – це заходи, спрямовані на попередження складних життєвих обставин, їх подолання або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них знаходяться [5].

Крім того, відповідно до цього ж закону, одним із чинників, що можуть зумовити складні життєві обставини, є саме шкода, завдана бойовими діями, збройним конфліктом чи тимчасовою окупацією.

Згідно законодавства, в умовах воєнного стану, за неможливості застосування загального порядку організації та надання соціальних послуг, соціальні послуги мають надаватися екстрено (кризово). Така організація роботи забезпечує оперативне прийняття рішення про надання соціальних послуг у надзвичайний період.

Кризово можуть надаватись різні соціальні послуги – ведення випадку, догляд вдома та стаціонарний догляд, надання притулку, консультування, соціальний супровід сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах та інші.

Загалом початок повномасштабного вторгнення зумовив необхідність змін законодавства у сфері надання соціальних послуг до яких країна загалом виявилася неготовою, особливо це стосується систем соціальних послуг.

Саме тому для допомоги у забезпеченні послугами громадян з боку соціальних служб органів місцевого самоврядування, Міністерство соціальної політики України розробило методичні рекомендації щодо організації надання соціальних послуг в умовах воєнного стану.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про соціальні послуги», у разі надання соціальних послуг екстрено (кризово) ведення випадку не застосовується.

Тобто, не потребує обов'язкового проведення з боку соціальних служб:

- аналіз заяви/звернення особи про надання соціальних послуг,

повідомлення про осіб/сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах або в ситуаціях,

- оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах,
- прийняття рішення про надання соціальних послуг з урахуванням індивідуальних потреб особи/сім'ї,
- розроблення індивідуального плану надання соціальних послуг;
- укладення договору про надання соціальних послуг;
- виконання договору про надання соціальних послуг та індивідуального плану надання соціальних послуг;
- здійснення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості.

Соціальні послуги, які на період воєнного стану, мають надаватися відділами соціальної допомоги місцевої влади:

- догляд вдома; психологічна підтримка; інформування та представництво інтересів;
- консультування;
- натуральна допомога;
- соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- представництво інтересів;
- інформування [3].

Очікуваним результатом реформ у сфері надання соціальних послуг в територіальних громадах, навіть в умовах війни, має стати підвищення якості життя та забезпечення реалізації конституційних прав населення шляхом організації системи соціального обслуговування, яка відповідає потребам населення. Мета – отримати доступні, якісні та адресні соціальні послуги. Не мають бути винятком із цього правила й нещодавно впроваджені зміни: передача повноважень з надання соціальних послуг територіальним громадам.

Проте дослідження показали, що для забезпечення своєчасного та безперешкодного доступу громадян до всіх гарантованих державою соціальних послуг існує низка питань, які потребують подальшого вивчення та вирішення [6].

Список використаних джерел

1. БФ «Право на захист». URL: https://r2p.org.ua/storage/documents/73c6d24b0db41d1b87296303a1250a19bf4cf7d5_original.pdf (дата звернення: 05.05.2024).
2. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 05.05.2024).
3. Особливості організації надання соціальних послуг під час

воєнного стану - REAct. *REAct (Rights – Evidence – Actions / Права – Доказательства – Действия)*. URL: <https://react-aph.org/uk/osoblyvosti-organizacziyi-nadannya-soczialnyh-poslug-pid-chas-voennogo-stanu/> (дата звернення: 05.05.2024).

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях : Закон України від 14.04.2022 р. № 2193-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2193-20#Text> (дата звернення: 05.05.2024).

5. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 05.05.2024).

6. Смирнов І. Особливості надання соціальних послуг в територіальних громадах в умовах війни. *Публічне управління і адміністрування*. 2022. № 3 (77).

Богдана ТОМИЧ

здобувачка освітньо-професійної програми «Менеджмент»

Західноукраїнського національного університету

Науковий керівник – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ

Тамара ПОПОВИЧ

ІНСТИТУТ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

В умовах нестабільного розвитку вітчизняної економіки, наростання кризи неплатоспроможності та поглиблення впливу дестабілізуючих факторів зовнішнього середовища на діяльність підприємств усіх секторів економіки України спостерігається зростання ризиків виникнення банкрутства.

Вважається, що термін «банкрутство» походить від італійського «bancorotto» – «розбитий банк». В англomовних країнах для визначення стану боржника, пов'язаного із неможливістю виконувати свої зобов'язання, зазвичай послуговуються терміном «insolvency» – «неспроможність». Водночас, більшість країн світу найчастіше використовують термін «банкрутство» – «bankruptcy». Чинне законодавство України з питань банкрутства, а саме Кодекс